

Zondag 24 november
laatste zondag kerkelijk jaar 2018-2019

HET VERDRIET VAN DAVID

Bijbellezingen: 2 Samuel 18:1 9 – 19:9
Johannes 3, 16-17

Wat een hartverscheurend tafereel: we zien een machtige koning, koning David, e helemaal breken als hij hoort dat zijn zoon Absalom is gestorven. David siddert (19:1). Zijn diepe verdriet neemt helemaal de controle over zijn lichaam... en hij kan niet meer onder de mensen zijn. Hij rent naar boven en jammerlijk horen wij hem vanaf de bovenverdieping roepen, schreeuwen: 'Absalom, mijn zoon Absalom, mijn zoon!' Er komt geen einde aan zijn roepen...

Ik wil met u stilstaan bij dit verdriet van David. Want het raakt aan het verdriet dat schuilgaat achter de namen die in deze dienst genoemd zullen worden van degenen die ons zijn ontvallen. Davids verdriet raakt aan ons verdriet en geeft daar woorden aan. ... Maar er leidt ook een heel spoor naar dit uiteindelijke verdriet van David. Het is niet zomaar opeens een verdrietige situatie. Davids verdriet heeft een voorgeschiedenis en daar wil ik ook met u naar kijken... omdat er veel uit valt te leren, zowel in positieve als in negatieve zin. ... En de derde reden waarom ik juist vandaag bij dit verdriet van David wil stilstaan, is dat Davids situatie zoals deze hier de Bijbel staat beschreven op allerlei manieren verwijst naar een grotere geschiedenis, de grote geschiedenis van de Bijbel, namelijk Gods weg met ons mensen. In de tranen van radeloze David zie ik iets terug van God Zelf, de hemelse Vader. Maar dat straks. Eerst het verdriet van David de ruimte geven en ook het verhaal achter het verdriet de ruimte geven.

David is gebroken... Zijn hele koningschap zegt hem op dit moment niets meer. Al zijn macht en zijn bezittingen, het is waardeloos geworden voor hem. Hoe herkenbaar misschien voor je, als je ook een geliefde hebt moeten verliezen..., dan zeggen al die dingen waar andere mensen in opgaan je even helemaal niets meer. Dan kunnen anderen wel zeggen dat je ook moet willen zien wat je nog wel hebt... en dat je door moet gaan..., dat je niet bij de pakken neer moet zitten... Allemaal goede wijsheden, die je ook misschien maar gewoon moet opvolgen soms, maar je kunt er eigenlijk helemaal niets mee. David, de gezalfde van God. Geroepen door God, gezalfd om koning van God uitverkoren volk te zijn. David, die zo'n bijzondere band met God mocht hebben. Blijkbaar kan je soms zo diep zitten, *ook* als je geroepen bent door God, *ook* als je zo'n vertrouwensband hebt met God. Het geloof, God Zelf helpt je niet *om* moeilijkheden heen. Het is een misverstand dat je als christen je gemakkelijker door het leven zou bewegen. Nee, je botst tegen dezelfde vragen op. Je voelt dezelfde pijn. Je bent het ook wel eens even helemaal kwijt, vastgelopen in je verdriet, in je situatie. Zo ook David. Ook deze gezalfde, deze geroepene door God.

Maar God gaat *toch* door met David. God gaat toch verder met Davids leven. Deze geschiedenis staat niet in de Bijbel, omdat er een eind-goed-al-goed achteraan komt... nee, helaas niet..., maar deze geschiedenis van David staat in de Bijbel omdat dit persoonlijke verhaal van David is opgenomen in een groter verhaal van Gods liefde en Gods redding, dwars door de menselijke diepten heen. Gods verhaal omvat dit kleine levensverhaal van David met alle tragiek. Maar daarover straks meer.

Davids verdriet geeft woorden aan het verdriet dat sommigen van ons hebben mee te dragen. Dat was het eerste, waar ik iets over wilde vertellen. Het tweede waar ik bij wilde stilstaan is de voorgeschiedenis van dit verdriet. Want dat verdriet van David is heel voorstelbaar - wat is er moeilijker dan een kind te moeten verliezen? - maar als je het gezinsleven van David bekijkt, dan is het op zich ook wel heel erg ingewikkeld dat David hier zo intens verdrietig is. De relatie van vader David

en zoon Absalom is namelijk nogal erg spanningsvol geweest.. Absalom verloor zijn leven in een oorlogsgevecht tegen zijn eigen vader. Hij had een coupetoging ondernomen. Hij was Jeruzalem al binnengekomen om zijn vader weg te jagen. Hij had als provocatie met de vrouwen van zijn vader geslapen... Een totale minachting van zijn vader.

Was het puur machtswellust van Absalom? Een ziekelijk verlangen naar macht? Nu, zoals in alle familieconflicten zit het verhaal ingewikkelder in elkaar dan op het eerste gezicht lijkt. Het was waarschijnlijk allemaal jaren geleden begonnen bij het drama dat Absaloms zusje, Tamar, had moeten meemaken. Absaloms zusje Tamar was verkracht door haar halfbroer, Amnon. Absalom nam zijn zusje na dit vreselijke gebeuren in huis, maar van vader David lezen wij beschamend weinig. Alleen dat hij heel erg boos was geworden. 'Foei!' ... Absalom heeft jaren later zijn halfbroer Amnon vermoord. Hij nam na jaren alsnog wraak. Maar vanwege de moord op Amnon is Absalom vervolgens wel gevluht. Hij durfde zijn vader en misschien ook de rest van de familie niet meer onder ogen te komen. En toen? Wat deed David toen? Nou weer niets. David ging Absalom niet achterna om hem te straffen, maar ook niet om hem te vertellen dat hij als vader eigenlijk zelf had moeten ingrijpen inzake Amnon in plaats van het op zijn beloop laten. ... Na jaren heeft David op aandringen van zijn generaal Joab toch zijn zoon Absalom weer terug laten komen. Maar – zo had David al gezegd tegen Joab – mijn gezicht krijgt hij niet te zien. Met andere woorden: ik wil geen contact. En zo bleef het twee jaren stil. Absalom werd niet gestraft en Absalom werd niet in ere hersteld. Hij werd verzwegen. Doodgezwegen. En dat kan vaak nog pijnlijker zijn dan straf.

En *dan* lezen wij dat Absalom gaat proberen om de macht in handen te krijgen. Absalom wilde nu zijn vader van de troon stoten en zelf de troon opeisen. Wat zitten familieconflicten vaak bijzonder ingewikkeld in elkaar. Wat zijn veel acties en reacties vaak niet te begrijpen en aan de andere kant juist heel goed te begrijpen... Maar waar ik nu naar toe wil, is dit: we hebben zojuist gelezen hoe David helemaal er aan onder door leek te gaan, toen hij het bericht ontving van het overlijden van zijn zoon Absalom. Onophoudelijk bleef hij kermend zijn naam roepen: 'Absalom, Absalom!' Wat zou dat zijn? Zou David nu pas ontdekt hebben hoe dierbaar Absalom eigenlijk voor hem was, nu het te laat was? Zoals je wel eens hoort: 'vroeger was het altijd haat en nijd en nu hij er niet meer is, nu klaagt zij voortdurend over het gemis'? Of is het misschien een schuldgevoel? Voelt David zichzelf schuldig aan hoe alles gelopen is en hoe Absalom zo bijzonder tragisch aan zijn einde is gekomen? Zou David anders hebben gehandeld en een andere houding hebben aangenomen, als hij de tijd terug had kunnen draaien? Waar komt dat diepe verdriet van David vandaan?

Ik schrik er wel van als ik zo'n gebroken David zie... Nu, nu het te laat is, nu pas zien wij een vader met diepe gevoelens voor zijn zoon. Misschien waren die gevoelens er al die jaren ook wel geweest, maar wat zien wij David ontstellend weinig in zijn rol als vader in deze geschiedenis. Waarin heeft hij nu verantwoordelijkheid genomen bij alles wat er in zijn gezin gebeurde? Wanneer heeft hij terecht gewezen, of misschien verzoening willen bewerken? En waarom Absalom twee jaar lang negeren? Is elkaar negeren niet dodelijk in families en andere relaties? Wanneer zien wij David kwetsbaar en zegt hij tegen zijn zoon: 'dat heb ik eigenlijk anders moeten doen, jongen'? David komt heel besluiteloos en gelaten over... Iemand merkte op dat men in die hoofdstukken over Absalom en David ook nooit iets over Davids geloof leest. Liep het misschien parallel: geen omgang met zijn zoon en geen omgang met God? Het gaat er allemaal zo menselijk, zo ongeestelijk aan toe...en David kiest de weg van de minste weerstand, zo lijkt het. En nu, nu is het te laat...

Laten wij van David leren om actie te ondernemen voordat het te laat is, of voordat er ondergronds een heel negatieve stroom zich gaat ontwikkelen. Laten wij ter harte nemen wat voor nadelige gevolgen het kan hebben om jezelf niet kwetsbaar op te stellen, maar om de weg van de minste

weerstand te kiezen, om problemen of probleemfiguren te negeren. Nee, je kan niet alles redden en voorkomen. Je maakt soms keuzen op het moment, die je op een later moment misschien anders had gedaan. Maar samen met God, in gebed, je verantwoordelijkheid nemen. Voor David was het nu te laat...

Ik stop er nu mee om David te gaan analyseren. Want het voelt ook niet goed om daar helemaal op door te gaan. Je ziet het namelijk zo vaak gebeuren dat anderen een mening hebben over iemands rouwverwerking, over hoe iemand omgaat met zijn of haar verdriet. Laten wij Davids verdriet maar vooral laten staan. Maar één ding wil ik er nu uitpikken en dat is hoe puur David spreekt over zijn liefde voor Absalom. Joab, Davids generaal, leek daar niet zo veel oog voor te hebben. Misschien is dat generaal-eigen, maar Joabs antwoord op Davids verdriet was: 'had u dan liever gehad dat wij allemaal dood waren gegaan? U hebt lief degenen die u haten (lees: Absalom) en u haat degenen die u liefhebben!' Maar dat was het niet. David had niet geweld dat heel het koningshuis in het verderf zou storten en dat Absalom nog zou blijven leven. Nee, David werd verscheurd door liefde aan de ene kant en recht aan de andere kant. En daarom zegt hij: 'was ik maar in jouw plaats gestorven, mijn zoon!' Dan had ik het probleem opgelost door zelf het slachtoffer te worden en de straf te dragen.

Nu hier, op dit moment van uiterste kwetsbaarheid, laat David iets van God zien. Ik vind dat zo mooi: want God werd – menselijk gezegd – ook innerlijk verscheurd door liefde en recht! God kon de situatie op deze wereld niet laten zoals ze is. De rechtvaardige God kon het toch niet aanzien dat er al de eeuwen door maar mensen afgeslacht worden door andere mensen, mensen uitgebuit worden, er geen verantwoordelijkheid naar de ander wordt genomen, mensen in families worden genegeerd maar ook volken op deze wereld worden genegeerd alsof hun problemen niet bestaan! De barmhartige God kon het niet aanzien dat er zo met elkaar werd omgegaan op deze wereld en dat deze wereld wordt verbruikt tot eigen verrijking, de schepping als een reservoir om onze welvaart alsmear groter te maken. De mens in al zijn verbanden – richting God, richting de medemens, richting de schepping – de mens is door zo bezig te zijn met zichzelf juist zichzelf kwijtgeraakt. En God. En de medemens.

De Schepper kon dit niet langer aanzien. Zoals David door Absalom diep is gekwetst, geminacht, zo voelt God Zich door Zijn eigen wereld aan de kant gezet. Dat kon zo niet langer... Maar: Absalom, hoe door-en-door slecht ook, was en bleef Davids kind. Nu: deze wereld, hoe diep verworden, was en bleef Gods wereld. David riep het uit, terwijl hij zich in die vreselijke spagaat van recht en liefde bevond: 'was ik maar in jou plaats gestorven!' En laat God dit nu werkelijk voor onze wereld hebben gedaan! God heeft in Jezus Christus al het kwaad, de schuld en schaamte, de pijn en wonden op Zich genomen en is er aan onderdoor gegaan. Tot aan het kruis. Tot in de dood. Voor ons. In onze plaats gestorven. Het vaderhart van God kon het niet aanzien dat wij zo diep in onze verlorenheid vastzaten. Hij kon het niet verdragen dat er zoveel kapot was gegaan tussen God en ons, tussen mensen onderling, tussen de schepping en ons mensen. En daarom nam God het besluit om Zelf de pijn te dragen. 'Ach Absalom, was ik maar in jouw plaats gestorven'. Profetische woorden, die in Jezus Christus werkelijkheid zijn geworden. Zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft'. Dat is de liefde van de hemelse Vader voor deze wereld.

Je kunt natuurlijk allerlei kritische vragen stellen bij dit Evangelie: wilde God vanwege deze toestand van de wereld dan zo graag dat er iemand zou sterven? Moest er een doodstraf plaatsvinden ter genoegdoening van God? En is het niet juist wrang dat God Zijn Zoon dan liet sterven? Wie zou dat nu doen? David in ieder geval niet. Maar je moet dit allesomvattende mysterie van de redding van de wereld niet

met allerlei menselijke vragen gaan bestoken... Probeer het vanuit God te zien en verwonder je: God, de drie-enige God - Vader, Zoon en Heilige Geest - heeft besloten om Zelf de pijn en verlorenheid van de wereld op Zich te nemen: 'zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft'. Dat is de liefde van de hemelse Vader voor deze wereld.

In deze gebroken vader, vader David, die bereid was om in de plaats van zijn zoon te sterven, zie ik de liefde van de hemelse Vader voor zonen en dochters zoals wij. *De hemelse Vader kon niet anders dan recht doen, maar de vraag naar recht beantwoordde met Zijn liefde. Opofferende liefde in Zijn Zoon Jezus Christus.*

Ik hoor in die tekst uit het Johannesevangelie naast een prachtige boodschap ook een heel diepe ernst: door het geschenk van God in Zijn Zoon, hoeft deze wereld niet verloren te gaan (Joh 3:16). Maar zonder Jezus is deze wereld dus blijkaar een verloren wereld. Gelukkig is er ook nog heel veel moois op de wereld, veel om van te genieten en dankbaar voor te zijn, maar in het gezin van David zie ik wel onze wereld afgespiegeld: allemaal dingen die zo door elkaar lopen, liefde en haat, onbegrip, gebrek aan verantwoordelijkheidsgevoel, de strijd om de macht, jaloezie, verbittering, negeren enzovoort. Het loopt allemaal door elkaar en wij mensen zijn vaak dader en slachtoffer tegelijkertijd. Een verloren wereld. Een wereld die het zonder God niet gaat redden. Waar moet het heen? ... Nu, terug naar de hemelse Vader. Door Jezus. Opdat een ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft.

Want *dat* is het verschil tussen David en God. In David zien wij een diepbewogen vader, die alles wilde geven op het moment dat hij niets meer kon geven. Hij staat in zijn liefde machteloos. Hoe pijnlijk... In God zien wij een diepbewogen hemelse Vader die ook alles wilde geven wat Hem lief was, maar die *niet* machteloos stond tegenover de dood. De liefde van de hemelse Vader was sterker dan de dood. *Zijn Zoon* stond op uit de dood. De macht van het onrecht, van de haat, maar ook de macht van de dood was verslagen. De liefde van de hemelse Vader is sterker dan de dood!

Davids tranen en gebroken vaderhart mochten verwijzen naar Gods hart, Gods hart voor deze wereld, Gods hart voor verloren zonen en dochters. Een wonderlijke verbinding tussen Davids geschiedenis en God Die geschiedenis schrijft. Dat loste Davids verdriet op dat moment niet op. Dat gaf geen verklaring voor hoe alles was gelopen. Nee, het was een grote klunen van schuld en tragiek. Maar dit moment van Davids leven, dit diepzwarte moment, werd opgenomen in Gods grote geschiedenis met deze wereld.

Ik hoop dat u en jij je persoonlijke levenssituatie ook in verbinding zullen zien met God en de weg die God met deze wereld gaat. Misschien bent u wel net zo verdrietig als David op dit moment en lijkt de hele wereld aan je voorbij te gaan. Misschien sta je juist wel vol vreugde in het leven en heb je plannen te over. Misschien ben je wel zoekende naar je plekje in de wereld. Maar blijf kijken naar God. En naar Gods weg met deze wereld. Naar God Die een nieuw begin met deze wereld heeft gemaakt in Zijn Zoon.

Tegen de verlorenheid van de wereld plaatste God hoop voor de wereld.

Tegen de haat Zijn vergeving.

Tegen de dood het eeuwige leven.

Door Jezus mag ook u leven in hoop, leven uit Gods genade en vergeving elke dag. En door de tranen heen, die soms op eens kunnen opwellen, mag je het licht van Gods liefde zien schitteren. Eeuwig licht.

Want de dood heeft niet meer het laatste woord!